

Warszawa, 27 marca 2023 r.

## STANOWISKO

### Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza

#### **w sprawie prac nad kształtem projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania (akt w sprawie danych)**

W dniu 23 lutego 2022 r. Komicja Europejska ogłosiła projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania (akt w sprawie danych).

Jednym z celów projektowanego rozporządzenia jest określenie okoliczności, warunków i zachęt, w ramach których sektor prywatny powinien być zobowiązany do udostępniania danych do wykorzystania przez sektor publiczny, np. ze względu na konieczność organizacji usług publicznych opartych na danych, a także o dokonanie analizy obowiązkowych programów wymiany danych między przedsiębiorstwami a organami administracji, np. w sytuacjach, na które ludzie nie mają wpływu.

Rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące udostępniania danych wygenerowanych w wyniku korzystania z produktu lub usługi powiązanej z użytkownikiem tego produktu przez ich posiadaczy innym odbiorcom, w tym przedsiębiorcom, konsumentom oraz organom publicznym (krajowym oraz UE) w określonych w ww. rozporządzeniu sytuacjach.

Projekt rozporządzenia jest przedmiotem prac legislacyjnych. Niniejsze stanowisko opiera się na tekście projektu aktu przyjętym przez Parlament Europejski nr P9\_TA(2023)0069Z .

**Mając powyższe na uwadze, Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza podkreśla, że projektowany akt w wersji pierwotnej jak i wersji aktualnej nadal nie zapewnia skutecznej realizacji podstawowego celu jakim są okoliczności, warunki i zachęty, w ramach których sektor prywatny powinien współpracować i udostępniać dane nieosobowe, które możliwe są do wykorzystania przez sektor publiczny.**

Aktualna treść propozycji przepisów przewidujących możliwość wykorzystania danych prywatnych przez podmioty publiczne jest niewystarczająca. Dostrzegamy zmiany idące w dobrym kierunku, jednak przedstawione propozycję w praktyce działania administracji publicznej w naszej ocenie mogą okazać się trudne do realizacji.

W projekcie aktu przewidziano, że niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na dobrowolne porozumienia dotyczące wymiany danych pomiędzy podmiotami prywatnymi a podmiotami publicznymi.

Rozporządzenie przewiduje jedynie w rozdziale V, że posiadacz danych obowiązany jest udostępnić dane organom publicznym wyłącznie w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych sytuacji lub w takich sytuacjach, które są niezbędne do zrealizowania celu określonego w prawie. Jednocześnie w toku prac legislacyjnych dodano możliwość wystąpienia przez organ publiczny z żądaniem udostępniania danych w sytuacji, w której dane te są niezbędne dla realizacji interesu publicznego

UNIA METROPOLII POLSKICH im. Pawła Adamowicza

a organ publiczny wyczerpał wszystkie dostępne mu środki nie władcze ( zakup) i mimo to nie może uzyskać tych danych.

Kierunek prac zaproponowany przez Parlament Europejski, uzupełniający możliwości wystąpienia z żądaniem o dane w przypadku braku uzyskania danych w innym trybie jest właściwy i uzyskuje poparcie Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza. Brak tego rodzaju uprawnienia i ograniczenie uprawnień wyłącznie do sytuacji nadzwyczajnych - z punktu widzenia miast - podważałby sens i racjonalność tworzenia tego aktu. Mechanizm odszkodowawczy przewidziany w art. 20 ust. 2 projektu rozporządzenia wskazujący, że odszkodowanie nie może przekroczyć kosztów technicznych i organizacyjnych poniesionych w celu spełnienia żądania i rozsądnej marży, wydaje się uzasadniony i proporcjonalny.

Jednocześnie należy zauważyć, że pozostawienie poza zakresem regulacji rozporządzenia kształtowanie relacji pomiędzy posiadaczami danych a organami publicznymi na zasadach umownych – jak to deklarują projektodawcy w art. 1 ust. 4 zdanie pierwsze, projektu rozporządzenia – nie jest zasadne.

W ocenie Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza, rozporządzenie powinno przewidywać zasady dobrowolnego kształtowania zasad pozyskiwania danych pomiędzy podmiotami prywatnymi i publicznymi. Podkreślamy, że ma to znaczenie w szczególności dla organów publicznych będących jednostkami samorządu terytorialnego lub regionalnego. O ile organy publiczne szczebla centralnego posiadają władztwo legislacyjne, które może nakładać obowiązek na posiadaczy danych do ich udostępniania, w przypadku podmiotów publicznych szczebla regionalnego lub miejskiego tego rodzaju uprawnienia są zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich.

Ten stan uzasadnia w ocenie Unii Metropolii Polskich podjęcie na poziomie prawa UE generalnej regulacji zawierającej minimalny standard relacji pomiędzy podmiotami publicznymi ww. szczebla a posiadaczami danych. Zasadne jest doprowadzenie do sytuacji, w której możliwe będzie wykorzystanie danych do realizacji zadań publicznych i interesu publicznego przez jednostki samorządu terytorialnego lub regionalnego w ramach działań organizatorskich, poprawy świadczenia usług publicznych, analizy wykorzystania przestrzeni miejskiej. Konieczne jest więc wzmocnienie podmiotów publicznych w uprawnieniach zobowiązaniowych z relacjach z posiadaczami danych.

Wskazane regulacje wzmocnią ruchy *Smart City* oraz *Smart Vigile*, dla których rozwoju istotne jest wykorzystywanie danych pochodzących ze źródeł publicznych (udostępnianych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego) i danych prywatnych, w szczególności z produktów lub usług wykorzystujących przestrzeń miejską.

Aktualny projekt rozporządzenia słusznie przewiduje, że organy publiczne nie są posiadaczami danych obowiązanych do udostępniania tego rodzaju danych, gdyż organy te już dziś udostępniają te dane na podstawie dyrektywy w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego. Rozporządzenie powinno przewidywać możliwość zawierania porozumień obejmujących wymianę danych (na zasadzie barteru) publicznych i prywatnych. W ramach wskazanego porozumienia organ publiczny mógłby zobowiązać się do przygotowania odpowiednich danych, które są w zainteresowaniu posiadacza danych a organ prywatny przekazałby odpowiednie dane podmiotowi publicznemu. Wskazane porozumienie nie naruszałoby wniosku o udostępnienie danych, w rozumieniu dyrektywy w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, a jedynie uzupełniałoby kontekst wymiany danych i wpierało wspólną wymianę danych pomiędzy posiadaczami sektora prywatnego i publicznego.

**Wyrażamy poparcie dla prac zmierzających do wprowadzenia regulacji na poziomie prawa UE dotyczących przenoszenia danych i przetaczania pomiędzy usługami przetwarzania danych w chmurze obliczeniowej<sup>1</sup> proponowane w rozdziale VI projektu rozporządzenia.**

Wskazujemy, że w ostatnich latach dokonała się zmiana w modelu świadczenia usług sektora *IT i ICT* i związanych z tymi usługami przechowywania danych. Z modelu inwestycyjnego (zakup licencji, infrastruktury i mechanizmów przechowywania danych) następuje przejście w model usługowy – *IT as Service/Data as service*.

Zmiana modelu świadczenia usług wpływa na możliwość zapewnienia odpowiedniej dbałości za ten obszar z środków publicznych, w tym w zakresie nowych obszarów przeciwdziałania zjawisku *vendorlocingu*, związanym m.in. z strukturą, formatami i sposobami przechowywania danych. Dane stają się kluczowe w obiegu społecznym i gospodarczym, nowe metody ich przechowywania powinny prowadzić do wzrostu konkurencyjności rozwiązań z jednoczesnym zapewnieniem interoperacyjności i realnej możliwości przenoszenia danych pomiędzy różnymi przestrzeniami.

Mając powyższe na uwadze Unia Metropolii Polskich popiera zawarte w rozdziale VII projektu zasady określające mechanizmy i metody zapewnienia interoperacyjności. Popieramy projekt rozporządzenia, który podkreśla wagę interoperacyjności technologicznej, przewiduje zniesienie opłat za przetaczenie usług (choć w naszej ocenie okres *vacatio legis* powinien zostać skrócony).

**Odnosząc się do przepisów przewidujących powołanie organu – koordynatora w Państwie członkowskim, przewidzianego w rozdziale VII, proponujemy obligatoryjne powołanie podmiotu wspierającego organ - radę składającą się z przedstawicieli sektorów.**

Rada powinna mieć charakter zaplecza konsultacyjnego dla organu. Należy wskazać, że mając na uwadze fakt, iż duża liczba podmiotów publicznych w całej Europie to podmioty samorządu terytorialnego, konieczne jest zagwarantowanie odpowiedniej reprezentacji tego rodzaju podmiotów publicznych w pracach rady.

Mając powyższe na uwadze Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza wzywa wszystkie zainteresowane strony do przeprowadzania ponownej analizy aktu oraz uzupełnienia jego treści o kwestie podnoszone w niniejszym stanowisku. Przyjęcie regulacji obejmującej proponowane przez Unię Metropolii Polskich rozwiązania przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności gospodarki Unii Europejskiej oraz wzmocni samorząd terytorialny i regionalny państw UE.

Z wyrazami szacunku

UNIA METROPOLII POLSKICH  
Dyrektor Zarządzający  
  
Tomasz Fijolek

Do wiadomości:

- 1) Pan Mateusz Morawiecki – Minister Cyfryzacji,
- 2) Parlament Europejski,
- 3) Europejski Komitet Regionów,
- 4) Sejmowa Komisja ds. Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii,
- 5) Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
- 6) Senacka Komisja Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej,
- 7) Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

---

<sup>1</sup> W naszej ocenie pojęcie usługi przetwarzania w chmurze powinno stanowić odwołanie do definicji NIS2 aby zapewnić w przyszłości spójność stosowanych w prawie nowych technologii pojęć.